

de scherpste prikkel tot activiteit: want tegenover de mystiek, die de grens tusschen God en mensch uitwischte, en aan den mensch het „eigene“ af wil nemen, staat nu Calvin, die in Gods souvereiniteit levens zijn en ons aller roeping om „zichzelf“ te zijn door den dienst van God ziel vastgelegd; is nu de mensch geen brokje onzin meer in deze wereld. Ja, nergens is er ook maar één vierkante centimeter grond, waarop de „on-zin“ zetelen kan: om nu van het samengaan van zin en onzin maar heelmaal te zwijgen. En daarom is de geschiedenis vol zin; de onzin breekt elk oogenblik op God, die Zichzelf handhaaft, met Zijn recht, Zijn vrijheid, Zijn genade. Het calvinisme somber? Of afkeerig van dit leven hier beneden? Er is geen sprake van; want inplaats van den pietistischen regel: hoog, omhoog, het hart naar boven, hier beneden is het niet, komt nu die andere te staan: hoog, omhoog, het hart naar boven, hier beneden is het dan óók. Want God is hier, Hij, die verkiest en beveelt, God, die een ambt ons heeft geschonken, dat slechts hier beneden is te vervullen. En dat de toekomstige goederen nog toekomstig zijn, dat is juist de scherpste prikkel-tot-daad; want de toekomst is zonder ons niet te bereiken; zich van de wereld afwenden, dat is voor Calvin nu eenmaal — in-staking-gaan. En een soldaat moet niet weggelopen, een arbeider niet staken. Want dit leven — en deze geschiedenis, daarop komt het aan. Daar wil God werken, daarom heeft Hij ook hier gesproken.

Hiermee raken we het probleem der geschiedenis aan. Voor Calvin bestond het niet als theologisch probleem. Hij kent alleen maar deze geschiedenis; een „boven-geschiedenis“ is hem even vreemd als een „boven-natuur“. Daarom legt hij ook zulk een nauw verband tusschen kerk en koninkrijk Gods. En daarom is de vleesch-woording des Woords voor hem ook in een punt des tijds geschied, op een bepaalden kalenderdag, precies als de roeping van Abraham, of de Sabijnische maagdenroof. Slechts éénmaal schept God de wereld, slechts éénmaal wordt de aarde overgegeven aan den vloed, slechts éénmaal baart de maagd, sterft de Christus, vaart Hij op in de hoogte. En het één ligt in het verlengde van het ander; en alles beweegt zich naar het groote wereld-einde. En dus is alles, wat God schiep, weer goed, zoodra het is hersteld in, en op zijn plaats gezet door Christus Jezus. Het wordt weer aangenomen, het kan zijn dienst weer doen. De ziel is nu niet meer het vogeltje, dat in de kooi van 't lichaam zit gevangen; en de mensch geen pelgrim meer, die zijn hals rekt naar den laatste dag, en geen attentie heeft voor wat God tusschen de keisteenen of terzijde van den weg laat bloeien, of... voor die keisteenen zelf. Alle schepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk; ja, zeker, dat kan nu Calvin weer lezen en verstaan, en in zijn Institutie over heel de linie van dit leven uitwerken. Want Christus heeft volbracht, hij heeft met God verzoend, door te betalen aan dien God, die tot vraagt van Zijn schepsel.

Hiermee zullen we — om des tijds wil — moeten volstaan. Want waar zouden we eindigen, als we Calvijn's grondgedachten nog verder wilden aangeven? Zijn boek is zóó rijk, en het beteekent een zóó radikale breuk met alle scholastiek, dat slechts rijpe studie het rechte ervan zeggen kan.

Ons zij het thans voldoende, in dit herdenkingsjaar twee vragen voor ons zelf te beantwoorden.

Zoo oneerlijk het is, de twaalf artikelen van het christelijk geloof te „interpreteeren“ naar een gezichtspunt van vele eeuwen later, zoo ongeoorloofd is het, Calvin te wringen in een denkschema, dat zich met deze grondgedachten niet verdraagt. En daarom is het reeds een zuiver wetenschappelijk belang, om maar niet meer te noemen, nuchter uit te maken, wie calvinist is, en wie niet. Gelijk het geen ketterjacht is, maar nuchterheid, te vragen, wie marxist is, en wie niet, wie darwinist is, en wie niet, zoo heeft ook het stellen der zo-even genoemde vraag met eenige ketterjacht niets gemeen.

Maar naast deze eerste, mogen we nog een tweede vraag stellen: kunnen we nog naar Calvin terug? Naar zijn eenvoud en zijn diepte? Zijn fundeering-zuiverheid en zijn daarna zoo heel gulden breedheidszin? De vraag stellen, is de moeite waard; want wie de landen, waar Calvin heerscht heeft over de geesten, in hun loop en hun verloop nagaat, die heeft meteen gezien, waar nog het langst zich elke levenskring binnen de perken houdt, die hem gesteld zijn.

Het is den spreker van vanavond eens overkomen, dat hij in een Deutsche academiestad, ten tijde van de herdenking van de opstelling der Augsburgsche belijdenis, een der vele boekwinkels binnenliep, om een exemplaar van deze confessie te koopen. De étalages lagen vol van allerlei boeken over de Augsburgsche belijdenis, maar het gevraagde exemplaar der belijdenis zelf kon toch door geen enkelen boekhandel worden geleverd uit den voorraad; het moest eerst worden besteld.

Misschien dat hier en daar ook de Institutie van Calvin herdacht wordt door velen, die haar nog niet lezen. Zoo ja, dan moge dit korte woord opwekken tot de lezing. En vooral tot de bestudeering ervan. Want dit boek heeft weer ons geleerd, wat het zeggen wil: Christus na te volgen.

Het is niet: Hem na te doen, maar het is: achter Hem aan te komen, en den strijd hier op aarde te voeren, totdat de kruisbanier in Gods hand weer wordt overgegeven. Voor het overige blijft er dan niets anders over, dan den strijd — maar dan nu eindelijk zonder nederlaag — voort te zetten aan de andere zijde van dood en graf — in die gemeenschap der overwinnaars Gods, onder wie ook Calvin heden roept tot God om Christus' wederkomst.

K. S.

MUZIKALE KRONIEK

Sweelinck's Psalmen.

(Geref. HUISmuziek en geen Protestantsche KERKmuziek)

15 April berichtte „de Telegraaf“ uit Den Haag, dat de aldaar 21 Jan. opgerichte Ver. v. Protest. Kerkmuziek zich in groeiende belangstelling mocht verheugen en — na allerlei meegedeeld te hebben — dat in het Hoofdbestuur te 's Gravenhage zitting genomen hadden als vertegenwoordiger der Ned. Herv. Kerk Ds L. D. Pool; voor de Vrijzinnige Kerkgenootschappen Dr J. C. A. Fetter, Rem. Pred., „terwijl een zetel voor een vertegenwoordiger der Gereformeerde Kerken nog vacant is“.

Nu willen wij geen oogenblik verwijlen bij de gedachte aan dien vacanten Geref. zetel, maar even de aandacht vestigen op een tot bedenking aanleiding gevende passage in dit „Telegraaf“-bericht, n.l. deze:

„De Prot. kerkmuziek heeft langen tijd in bibliotheken gelegen, zonder dat iemand in kerkelijke kringen er zich rekenschap van gaf dat hier een groot geloofsgetuigenis in klanken werd veronachtzaamd en werd onthouden aan degenen die er door zouden kunnen worden nader gebracht tot den eeredienst. En dit gold een deel der toonkunst, waaraan een onzer landgenooten Jan P. Sweelinck, de 17-eeuwsche organist van de oude kerk te Amsterdam, belangrijke scheppingen gewijd heeft.“

Zooals dat daar allemaal staat, is dat eigenlijk een groote mystificatie. Ja, we weten wel dat in Duitschland voor meer dan honderd jaar, met Bach's Matth.-Passion en Cantaten, en tegenwoordig met weer andere werken, allerlei uit muziekarchieven werd opgedolven aan Prot. kerkmuziek. Maar daar gaat het hier niet over. Met name is hier sprake in verband met Sweelinck, van Nederl. Protestantsche Kerkmuziek! En dit nu is absoluut onjuist, omdat, al keeren we alles om wat archief heet, van Dollar tot Schelde, van Nieuwediep tot het uiterste puntje van Limburg toe, we er met den besten wil geen balk, geen maat, geen noot zelfs, uit tegenkomen, dat dien naam zou kunnen verdienen. Weliswaar zijn er gevonden geestelijke, stichtelijke zangen, zooals Souterliedekens van Clemens non Papa, Psalmen Davids van Corn. Buscop, een voorganger van Sweelinck, en laatst niet het minst de Psalm-bewerkingen van Sw. zelf, maar om deze laatste partituren door te laten gaan voor Kerkkunst, is al te gewrongen en verdraaid.

De Ver. v. Prot. kerkmuziek moet dan ook nuchter blijven en niet vervallen willen, onder schijn van iets te herstellen, iets goed te maken (onderlussen de verdenking oproepend aan veronachtzaming, kerkelijke niet-rekenschap-geving) 17-eeuwsche HUIS-muziek, geschreven voor zangcolleges, aan te dienen als liturgische KERKcomposities, geloofsgetuigenissen in klanken, speciaal bestemd om als deel van den Eeredienst te worden gecultiveerd.

Dat zulk een Ver. zich constitueert om alles wat aan liturgische verhoudingen ontsproten is, zooals van Bach en zooveel anderen met hem, te propageeren, is op zichzelf gezien een zaak, die voor sommige kerkkringen en groepen zijn nut kan hebben — of zoo'n over-enting ook zal strooken met onzen kerkelijken Volksaard, is iets dat de tijd zal leeren.

Dat ze zich daarbij bedient, om in Nederland Nederlandsch te blijven, van muziek-op-geestelijke woorden, in dit geval van Sw., met classieke beteekenis, om die tusschen haar bedrijf door, liturgisch te verwerken en te distribueeren — wie kan er eenige restrictie bij maken?

Maar ze moet niet voorgeven, als zou Sw. zijn Psalmen, „deze gewijde muziek“ geschreven hebben „met de speciale bedoeling om als deel van de liturgie te gelden“!

Wij gunnen gaarne Sw. de eer die hem toekomt en wij hebben zelf al herhaalde malen gepleit voor een wederherleving van zijn Psalmen, hetzij op de programma's van kerkelijke muziekuitvoeringen, wijdingsdiensten of liturgische Godsdienstoefeningen, maar dan gewóón, als zooveel anders dat met evenveel recht daar dienst kan doen.

Want we blijven een open oog houden voor het historische feit dat Sw. voor DE HUISMUZIEK zijner Gereformeerde vrienden en opdrachtgevers het eene Boek Psalmen na het andere

componeerde, dat dit zijn levenswerk, een cultuurmonument van muziek, nooit gebouwd zou zijn zonder de kerkelijken van zijn dagen, die er hem toe hebben bezield en gedrongen.

En — wat nóg meer zegt — dat, zou Sw. zijn meesterwerk voor de KERK hebben moeten schrijven, het nimmer dien loop zou hebben kunnen maken, als ons de geschiedenis ervan meldt, 20 jaar en meer onder het VOLK, dat om deze klanken vroeg en er zich aan laafde, waarmee hij „Sion galmen deed, dat men 't in Holland hoorde“!

J. Z.

BRIEF UIT AMERIKA

De „General Assembly“.

In de Presbyteriaansche kerk heeft men „Presbyteries“ (classes), „synods“ van onderscheidene staten (particuliere synodes), en dan de „General Assembly“ (algemeene synode). De „General Assembly“ vergadert jaarlijks, in het laatst van Mei. De 147ste „General Assembly“ vergaderde in Cincinnati, Ohio, van 23 tot 30 Mei.

De negen honderd twintig afgevaardigden stroomden binnen en nemen hun aangewezen plaatsen in. Boven zitten honderden, soms zelfs duizenden toeschouwers. Plotseling is er stilte. Het moderamen treedt naar voren. Weldra geeft de af-tredende „moderator“ (voorzitter), Dr William Chalmers Covert (vrijzinnig) een predikatie en gaat dan voor in de viering van het heilig avondmaal. Wat eensgezindheid en wat broederliefde! Hoe indrukwekkend!

Dan etenstijd. Een lijst van „restaurants“ waar men geen drank verkoopt, is aanbevolen. Wat een krachtig getuigenis geeft nu de kerk van Christus in de booze wereld. Wat eendracht weer!

De namiddagzitting. Tezamen zingt men: „Come, Thou Almighty King“, (Kom, Gij Almachtige Koning). De liefde der kerk is betoond in het avondmaal; nu moet de zuiverheid der kerk bewaard. Onder de negen honderd twintig afgevaardigden mengden zich drie wolven in schaapskleederen. Och, wat zouden nu die drie? Niet één van hen is lid van een van de „boards“ aan wien is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Neen, zelfs dit kleine, nietige drietal moet uitgeworpen. Het lichaam van Christus moet rein gehouden. Wat ijver toch!

Wie waren dan die drie? Ze waren drie leden van den zelfstandigen zendingsboard, Ds Carl McIntire, Ds Merrill I. McPherson en Ds H. McAlister Griffiths. Deze beroerders in Israël moesten uitgeworpen. Daartoe werd spoedig een verzoekschrift ingediend, o.a. door onderscheidene „Affirmationisten“ ondertekend. Deze „Affirmationisten“ zijn groote ijverars voor het kerkrecht. Ze nemen het niet-zoo nauw met de geloofsbelijdenis, maar zulk een kleinigheid moet men kunnen vergeten.

Het verzoekschrift werd aan een commissie van onderzoek gegeven. Toen deze later rapporteerde, zijn de drie oproermakers hun zetel ontzegd. „Kom, Gij Almachtige Koning“, wat is er voor de zuiverheid van het recht een ijver in Uw kerk!

Nadat het verzoekschrift tegen de zitting van de drie leden van den zelfstandigen board was ingediend, ging men over tot het stemmen van een „moderator“ (voorzitter). Vijf namen werden voorgesteld. Van deze vijf werd Dr Joseph A. Vance, predikant te Detroit, en voorzitter van den board van inwendige zending, met groote meerderheid van stemmen gekozen. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de eerste dag.

Doch ik zal niet voortgaan van elken dag dezer scheppingsweek, de bijzonderheden te vermelden. Veel goeds is er niet geschapen. Met een vrijzinnig voorzitter in den zetel ging alles vlug van stapel. De vrijzinnigen gingen voor; de ethisch-irenenischen volgden na. Tezamen speelden ze hun spel. Dat bleek nog ter dege, toen de vraag aan de orde kwam onder wat „Presbytery“ Dr Machen ressorteerde, die van New Brunswick of die van Philadelphia. Men weet dat de „Presbytery“ van New Brunswick zeer modern is en Dr Machen reeds heeft veroordeeld. Ook weet men, dat Dr Machen zelf beweert, en naar recht beweert, dat hij onder het meer rechtzinnige „Presbytery“ van Philadelphia behoort. De „Assembly“ besloot nu, dat Dr Machen onder New Brunswick ressorteert. Dus viel de hoop van sommige rechtzinnigen, dat deze „Assembly“ de onrechtvaardige actie van de vorige „Assembly“ met betrekking tot den zelfstandigen board herroepen zou, in duigen. Officieel en over het algemeen hebben de vrijzinnigen en de ethischen hoogtij gevierd.

Toch waren er teekenen die wezen op verandering en ontwaking. De drie leden van den zelfstandigen zendingsboard werden ieder vijf minuten tijd gegeven om hun recht op zitting te verdedigen. Ds Griffiths wees op het feit, dat hij nooit door procedure schuldig was bevonden en dat men hem

zijn zetel in Dit woord honderd varen tege beteekent oprichten v den, maar l het rechts zijn lidmaa ting in de , zijn de vrij te ver geg zitten op b

Nog één dat de vrij gezegevierd en ethisch ethischen b rator“ in d son, redact gaan, dat redacteur „Seminary“ „Princeton“ actie van ring van di wat meer op de vers sequente a logenstraff raad, en ethischen e gevolgd. De te scherp oot te vor De mannen de grootst

Geen m Marnix se deelte laat

In onze gewezen t heid bedr niet in de de ontwa Gods han tegenover Erger l en haren Gods, die geweest. I dit gevaai wijze ind

Zelfs in beluisterd aansche men deed een letwa zich wel den klank

Voor al het beter wij voorzi Het gel kelen teri woord we

Wanne termen, worden, bed o el Ik denk

sterdam, „maar zo niet“, zeg het toch schrijft a Niet over Welnu

gaard: be Prof. Is. ingedrage tig geloof Maar hie de echte neeren.

Zijn h achter.

Hij wie van het s te zeggen vroom. H Reeds - nieuwe te

Waarom val moete Satan he des licht vervalsch dachte.

Zoo st Kierkoga zit een g gras. Gelukk grepen de